

Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

I Manylion

I.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) mewn perthynas â rheoli cŵn ledled y Sir.

I.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Disodlwyd y sail gyfreithiol ar gyfer Gorchymynion Rheoli Cŵn gwreiddiol y Cyngor gan ddeddfwriaeth fwy diweddar sy'n golygu bod angen datblygu Gorchymynion Diogelu Mannau Cyhoeddus ar gyfer Rheoli Cŵn o'r newydd.

Roedd Gorchymynion Rheoli Cŵn 2013 yn ymwneud ag atal baeddu cŵn, gwahardd cŵn o rai ardaloedd sensitif fel caeau chwarae, cyfleusterau chwaraeon gyda chyfyngiadau tymhorol ar rai traethau ymdrochi a'r gofyniad am gŵn ar dennyn o dan gyfarwyddyd swyddog awdurdodedig.

I.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Steffan Jones, Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol

I.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

- 1 - 01/04/2021 – fersiwn cyntaf.
- 2 - 07/07/2021 – wedi'i diweddarau
- 3 – 22/07/2024 – ymgynghori ar ymestyn y gorchymyn am 3 blynedd hyd at 2027

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r partneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Pobl Gwynedd
Staff y Cyngor
Yr Heddlu
Cadwch Gymru Daclus (Faner Las)
Cymdeithas y Deillion Gogledd Cymru
Assistance Dogs UK
Dogs Trust
Kennel Club
Fforwm Mynediad

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei gymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchoddedig?

Rhaid i'r Awdurdod Lleol gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ynglŷn â'r Gorchymyn Arfaethedig, a bydd angen i hwn fod yn ei le am 28 diwrnod yn dilyn yr etholiad i Senedd Cymru ar 6 Mai 2021.
Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus bellach yn 2024 i gael adborth ar y bwriad i ymestyn cyfnod y gorchymyn.

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Yn 2021 derbyniwyd cyfanswm o 1,324 o ymatebion i'r holiadur. Yn ogystal, derbyniwyd cyfanswm o 7 e-bost Yn 2021 neu neges ar wahân yn mynegi barn ar yr ymgynghoriad.

At ei gilydd, roedd mwyafrif clir o'r ymatebion a ddaeth i law drwy'r holiadur yn gefnogol o gynnwys y Gorchymyn Arfaethedig fel y mae. Nid oedd consensws o blaid ehangu sgôp y GDMC i gynnwys rheolau ychwanegol.

Mae adroddiad manwl o'r ymateb a ddaeth i law o'r ymgynghoriad wedi ei gynnwys yn Atodiad 2.

Yn 2024 derbyniwyd cyfanswm o 1,171 o ymatebion i'r holiadur. Yn ogystal, derbyniwyd cyfanswm o 6 e-bost neu neges ar wahân yn mynegi barn ar yr ymgynghoriad.

Roedd y mwyafrif clir o'r ymatebion a ddaeth i law drwy'r holiadur newydd yn gefnogol iawn i'r bwriad o ymestyn cyfnod y gorchymyn fel y mae. Nid oedd consensws o blaid ehangu sgôp y gorchymyn i gynnwys rheolau ychwanegol.

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

- Mae nifer y cwynion am effaith baeddu cŵn wedi bod yn cynyddu'n lleol ac mae pryderon o'r fath yn cael eu hadlewyrchu yn y cyfryngau cenedlaethol.

- Mae effaith y pandemig presennol wedi cyfrannu at waethygu'r sefyllfa bresennol. Mae mwy o gŵn yn cael eu cerdded yn amlach ac mae cynnydd sylweddol ym mherchnogaeth cŵn wedi cael ei adrodd yn eang.
- Yn unol â chanlyniadau gwaith ymchwil Cadwch Gymru'n Daclus gall rhai grwpiau, fel plant, y rhai â nam ar eu golwg a defnyddwyr cadeiriau olwyn fod yn fwy agored i gyswllt damweiniol â baw cŵn a'r pathogenau (e.e. tocsocariasis) y gallai eu cynnwys.

2.5 Oes yna unrhyw flychau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Mae adroddiad manwl o'r ymateb a ddaeth i law o'r ymgynghoriad wedi ei gynnwys yn Atodiad 2.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi neu wasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae croeso i chwi ychwanegu nodweddion eraill os ydych chi'n dymuno.

Nodweddion	Sut fath o effaith? *	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	Dim	Nid oes effaith wedi ei adnabod o'r ymgynghoriad na fel arall.
Yr iaith Gymraeg	Dim	Nid oes effaith wedi ei adnabod o'r ymgynghoriad na fel arall.
Anabledd	Negyddol a Positif	Codwyd pryderon o ran anabledd. Mae atebion yr ymgynghoriad i'r cwestiwn am nodweddion penodol yn awgrymu y byddai'r gorchymyn yn cael effaith ar bobl anabl (37 ateb). Yn benodol, codwyd pryderon am fynediad pobl anabl at fannau heb waharddiadau ar draethau neu am fethu mynd â'r ci am dro yn lleol os oedd mwy o lefydd yn cael eu gwahardd. Roedd rhai yn nodi anghenion iechyd meddwl pobl anabl i allu mynd allan gyda'u cŵn a'r angen i sicrhau nad oedd cyfyngiadau pellach yn effeithio ar hynny. "I have a disability and the dog nudging me to take her for a walk forces me to go out, so yes i feel that it would effect us unfairly". Nodwyd fod hyn yn effeithio ar ofalwyr. Nodwyd

		<p>yn ychwanegol broblemau i'r rhai sy'n methu gyrru am unrhyw reswm, gan gynnwys anabledd.</p> <p>Gall pathogenau (e.e. tocsocariasis) o faw cŵn effeithio rhai pobl hefo cyflyrau penodol yn waeth.</p> <p>Roedd eraill yn dweud y byddai'r GDMC yn bositif i bobl anabl er mwyn datrys problemau baw ci a diogelwch.</p> <p>Mae'r rheol gwahardd cŵn yn cynnwys eithriad arbennig i unrhyw berson –</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) sydd wedi ei gofrestru fel person dall; (b) sydd yn fyddar, mewn perthynas â chi wedi ei hyfforddi gan Hearing Dogs for Deaf People ac y mae'r person hwnnw yn dibynnu arno am gymorth; neu (c) sydd ag anabledd sydd yn effeithio ar ei symudedd, ei ddehurwydd llaw, ei gydlynedd corfforol neu ei allu i godi, i gario, neu symud fel arall teclynnau pob dydd, mewn perthynas â chi a hyfforddwyd gan elusen a nodir yn y Gorchymyn ac y mae'r person hwnnw yn dibynnu arno am gymorth. <p>Yn ogystal mae'r rheol bod gofyn clirio baw ci yn cynnwys eithriad arbennig i unrhyw berson -</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) sydd wedi ei gofrestru fel person dall; neu (b) sydd ag anabledd sydd yn effeithio ar ei symudedd, ei ddehurwydd llaw, ei gydlynedd corfforol neu ei allu i godi, i gario, neu symud fel arall teclynnau pob dydd, mewn perthynas â chi a hyfforddwyd gan elusen a nodir yn y Gorchymyn ac y mae'r person hwnnw yn dibynnu arno am gymorth. <p>Yn yr amgylchiadau, ceir darpariaeth briodol i sicrhau na fyddai pobl anabl dan anfantais o ganlyniad i'r GDMC. Ystyrir bod y risg o bobl anabl yn methu â chael mynediad i draethau neu leoliad penodol o ganlyniad i'r GDMC wedi ei leihau i'r eithaf. Er hynny, buasai'r Cyngor yn fodlon ymchwilio unrhyw anawsterau mynediad penodol ar draethau a chywiro'r rhain ble'n ymarferol. Mae angen pwysleisio bod ddim bwriad i ymestyn maint y parthau gwahardd hanesyddol, na chynyddu'r nifer.</p>
Rhyw	Negyddol	

		<p>Yn y cwestiwn am nodweddion penodol mae 2 fenyw wedi nodi fod angen sicrhau nad yw'r gwaharddiadau yn golygu fod yn rhaid i ferched gerdded eu cŵn mewn ardaloedd unig.</p> <p>Nid bwriad y gorchymyn ydi atal cŵn a'i pherchenogion o fynediad i unrhyw hawliau tramwy cyhoeddus.</p> <p>Roedd 4 sylw yn ymwneud â theuluoedd un rhiant a'r broblem o fynd â'r plant a'r ci am dro a chael mynediad at fannau chwarae. Mae ystadegau'n dangos fod y mwyafrif llethol o deuluoedd un rhiant gyda benyw fel penteulu felly mae hynny am effeithio merched yn fwyaf.</p> <p>Mae ystadegau'n dangos fod merched hefyd yn dueddol o fod â mwy o gyfrifoldebau gofalu na dynion, am oedolion a phlant, felly mi fydd unrhyw sylwadau sy'n ymddangos yn y rhan am deuluoedd ifanc o dan oedran ac am ofalwyr yn gyffredinol yn berthnasol yma.</p> <p>Pwrpas y gwaharddiadau mewn mannau chwarae ydi i ddiogelu plant a phobl ifanc rhag niwed. Nid yn unig yw'r effaith annifyr o weld baw cŵn yn broblem, ond hefyd y problemau afiechyd sy'n gysylltiedig ag ef, e.e. mae tocsocariasis yn gallu arwain at ddallineb.</p>
<p>Oedran</p>	<p>Positif a negyddol</p>	<p>Mae dwy garfan yn cael eu heffeithio'n benodol yma.</p> <p>Teuluoedd ifanc a phlant:</p> <p>Mae'r rhan fwyaf o'r rhai sydd wedi ymateb i'r cwestiwn cydraddoldeb penodol ac wedi sôn am oedran wedi nodi problemau i deuluoedd hefo plant ifanc sydd angen mynd â'r plant â'r ci allan yr un pryd yn enwedig i'r parc. Mae un person yn dweud "Feels like I am being restricted rather than the council taking enforcement action against dog owners that breach dog fouling rules."</p> <p>Eto, pwrpas y gwaharddiadau mewn mannau chwarae ydi i ddiogelu plant a phobl ifanc rhag niwed ac afiechyd.</p> <p>Mae un ymatebydd wedi nod fod peidio gadael i gi fod o fewn 2 fetr o fan chwarae yn afresymol a byddai'n syniad cael lle dynodedig, oddi wrth y giât, i glymu ci yn saff. Un arall yn cynnig y dylid cael sedd i rieni tu allan i'r cae chwarae i wylio'r plant. Un person wedi dweud "As a parent I find some of the exclusion zones exclude me from supporting my family in their sporting activities".</p>

	<p>Mae'r cyfyngiad 2 medr ond yn berthnasol i gaeau chwaraeon (e.e. lleiniau rygbi a phêl droed) a ddim yn effeithio ar gyffiniau caeau chwarae plant.</p> <p>Mae ymweliadau i'r traeth hefyd wedi cael sylw.</p> <p>Roedd sylwadau hefyd yn nodi y byddai'r gwaharddiadau yn bositif oherwydd problemau baw ci, diogelwch (cŵn oddi ar dennyn) a bod rhai plant ofn cŵn, gyda dau yn sôn am blentyn yn rhedeg i'r lôn i osgoi ci.</p> <p>Mae'r Cyngor yn bwriadu cynnal Arolwg Digonolrwydd Chwarae statudol ble fydd cyfle i ystyried anghenion plant a rhieni.</p> <p>Pobl hŷn:</p> <p>Mae pobl hŷn yn ystadegol fwy tueddol o fod ag anawsterau symudedd ayb felly mae rhai o'r sylwadau ar anableded am fod yn berthnasol.</p> <p>Mae nifer o'r ymatebion i'r cwestiwn ar nodweddion cydraddoldeb yn sôn fod perchen ci yn cael effaith positif ar iechyd meddwl ac iechyd corfforol pobl hŷn a sut y byddai cyfyngiadau pellach yn cael effaith ar hynny. Rhai yn sôn am yr angen i allu cerdded ci yn lleol: "preventing people exercising their dog on local beaches could discriminate ... elderly dog owners living near these beaches who cannot drive or access an alternative.</p> <p>Mae un taid wedi nodi y byddai gwaharddiadau pellach yn creu problemau wrth fynd â'r wyrion am dro. Mae un arall wedi dweud fod baw cŵn yn broblem a byddai'n haws mynd â'r wyrion am dro.</p> <p>Mae'r sylw sy'n nodi'r angen i bwysleisio bod ddim bwriad i ymestyn maint y parthau hanesyddol, na chynyddu'r nifer yn berthnasol yma.</p> <p>Roedd gan rhai pobl hyn pryderon bod cŵn oddi ar dennyn yn gallu fod yn beryglus a bwriad yr hawl yn y gorchymyn i gyfarwyddo perchennog i roi ci afreolus ar dennyn ydi i helpu lliniaru'r sefyllfa yma.</p> <p>Toxicara</p> <p>Mae nifer o gŵn wedi'u heintio gyda pharasitiaid sydd yn gallu achosi niwed i bobl, yn enwedig plant a phobl fregus. Mae Tocsocariasis yn afiechyd sydd yn cael ei achosi gan</p>
--	---

ATODIAD I

		wyau o fwydyn Toxicara sydd yn cael ei drosglwyddo o gŵn i bobl drwy wastraff cŵn neu bridd heintus. Gall yr haint arwain at salwch a hyd yn oed dallineb.
Cyfeiriadedd rhywiol	-	Nid oes effaith wedi ei adnabod
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	-	Nid oes effaith wedi ei adnabod
Ailbennu rhywedd	-	Nid oes effaith wedi ei adnabod
Beichiogrwydd a mamolaeth	Positif	Nid oes unrhyw sylwadau ychwanegol wedi eu gwneud ar sail beichiogrwydd a mamolaeth heb law am y rhai sydd i'w gweld dan blant a theuluoedd ifanc yn y nodwedd Oedran. Yn gyffredinol, mae tocsocariasis yn fwy cyffredin mewn plant ifanc ac oedolion.
Priodas a phartneriaeth sifil	-	Nid oes effaith wedi ei adnabod

* Dileu yn ôl y gofyn

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?*	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Ydi	Mae'r mater o fynediad, yn enwedig at draethau, wedi cael ystyriaeth yn 3.1
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi	Cyfle cyfartal i blant gael lle addas i chwarae, ac i ddefnyddwyr cadair olwyn mewn amgylchedd glan a diogel

ATODIAD I

Meithrin perthnasau da	Dim	Nid oes effaith wedi ei adnabod
Dyletswydd Economaidd Gymdeithasol	Ydi	Mae amgylchedd glan a diogel yn fuddiol i les yr economi.

* Dileu yn ôl y gofyn

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, positif ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nodwyd effeithiau iechyd cadarnhaol, yn enwedig i blant, gydag amgylchedd glân a diogel i bawb.

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r nodweddion cydraddoldeb neu'r Ddyletswydd Gyffredinol? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nid ydym wedi adnabod unrhyw effaith sylweddol negyddol.

4.3 Beth ddylid ei wneud?

ATODIAD I

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	X
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	
Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	
Parhau hefo'r ymgynghoriad er mwyn casglu mwy o wybodaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Mae unrhyw effeithiau negyddol sydd wedi cael eu hamlygu yn ystod yr ymgynghoriad wedi cael ystyriaeth fanwl yn rhan 3.1.

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

Dim yn berthnasol

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Defnydd o systemau gofal cwsmer y Cyngor (Ffos) ble fydd unrhyw gwynion ac ymholiadau ynglŷn â'r polisi yn cael ei gofnodi, ynghyd a chofnod o unrhyw weithred ddilynol a datrysiadau.

Gwireddu - Bydd cynllun gweithredu yn sicrhau bod y trefniadau gweithredol newydd mewn lle yn amserol

Bydd y nifer o ymyriadau gorfodaeth ar gyfer diffyg cydymffurfio a'r polisi yn cael ei gofnodi.